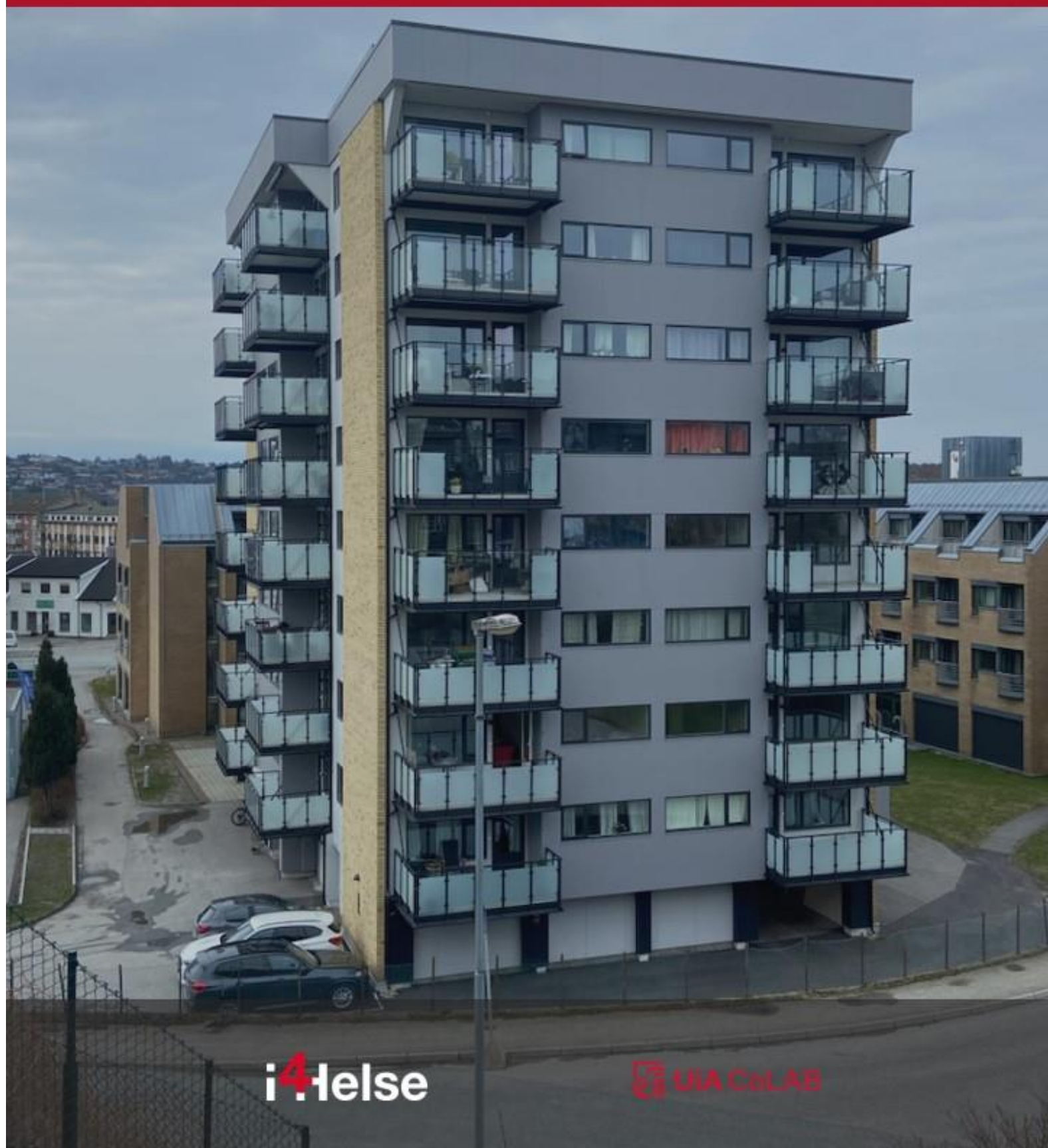

Prosjekt
«Steinkleiva 15»

Kristiansand Boligstiftelse
2023

Innhold

1 Bakgrunn for prosjektet.....	3
1.1 Problematikken fra et offentlig ståsted.....	4
2 Begrepsavklaring.....	7
3 Metode.....	7
4 Funn.....	8
4.1 Workshop 1 – behovsforståelse.....	8
4.1.1 Bad.....	8
4.1.2 Soverom.....	9
4.1.3 Kjøkken	10
4.1.4 Stue.....	10
4.1.5 Huset.....	11
4.2 Workshop 2 – innspill til løsninger	12
4.2.1 Prioriteringer av innspill workshop 1 (i huset).....	12
4.2.2 Innspill til «de nære ting».....	13
4.2.3 Tilrettelegging for bruk av nærmiljøet	16
5 Anbefalinger og konklusjon	17
6 Kunngjøring.....	19
7 Aktuelle lenker	19
8 Vedlegg	20

1 Bakgrunn for prosjektet

Nasjonale myndigheter peker på utfordringsbildet ved at vi fremover blir flere eldre. Dette innebærer at behovet for kommunale tjenester innen helse og omsorgssektoren vil øke kraftig i årene som kommer. Yngre personer med nedsatt funksjonsevne trenger tilrettelagte boliger som treffer behovene på en tilstrekkelig måte. Ikke alle har økonomi til å investere i egen bolig, og de blir da nødt til å se etter andre alternativer for å dekke behovene.

Et av områdene som er berørt er blant annet kommunale boliger, hvorav Kristiansand Boligstiftelse ønsker å imøtekomme det økende behovet på en tilstrekkelig måte.

I dette prosjektet vil vi se nærmere på Steinkleiva 15 på Lund i Kristiansand. Dette er et leilighetskompleks med 58 leiligheter som skal renoveres og tilrettelegges for behovene til beboerne i et livsløp. Av den grunn er det viktig å kartlegge hva som er de enkeltes behov, hvordan man kan lage en standard i hver leilighet som kan tilpasses den enkelte og få innspill på hva slags utstyr som må tilrettelegges for.

Målet er å tilrettelegge for boliger som får den enkelte til å kunne bo lengst mulig hjemme, og som bidrar til økt egenmestring i hverdagen.

Prosjektet skal samle og samordne ressurser i nærområdet til leilighetskomplekset.

Leietakerne har ulike behov, men aktivitetene i prosjektet vil avdekke felles behov og tilrettelegge for tiltak i et livsløp.

Kartleggingen og analysene håper vi vil bidra til økt kunnskap og dypere innsikt om behovene gjennom involverende prosesser med målgruppen, pårørende, helseaktører og frivillig sektor.

På denne måten kan prosjektet generere nye bo-konsepter, med et særlig fokus på et innovativt og tilrettelagt bo-miljø, med bruk av moderne velferdsteknologi. Vi har derfor vært ute etter å se på:

- Fysisk tilrettelagte leiligheter
- Senterutvikling. Kort vei til daglige funksjoner
- Nye boformer: Fellesfunksjoner og møteplasser i tilknytning til boligene styrker nettverksbygging
- Møteplasser mellom generasjonene
- Trygghet, bistand fra eget nettverk, og hindre ensomhet

Vi håper at resultatet for Steinkleiva 15 kan ha overføringsverdi for andre liknende prosjekter, og at Kristiansand kommune kan dra nytte av innspillene til å tilrettelegge for gode løsninger innenfor bygget og i nærmiljøet.

1.1 Problematikken fra et offentlig ståsted

«Gode liv bygges der folk lever livene sine – hjemme, i barnehagen, på skolen, på arbeidsplassen og i nærmiljøet. Det livskvalitetsfremmende og sykdomsforebyggende arbeidet må derfor foregå også på andre arenaer enn i helsesystemet, for eksempel ved byplanlegging, i skolepensum og i skattepolitikken. Bruk av begreper som ulike sektorer og faggrupper har et felles eierskap til, som livskvalitet, kan bidra til å legge til rette for tverrsektoriell samskaping. I tillegg er det nyttig med en vid forståelse fordi data om den subjektive livskvaliteten kan bli mer verdifulle og anvendelige i praktisk politikk hvis de ses i sammenheng med objektive aspekter som levekår!» (Folkehelse rapporten, FHI, 2021)

Videre beskrives det «fem aktiviteter (fem grep for økt hverdagsglede) som kan bidra til bedre livskvalitet og har god vitenskapelig dokumentasjon; å knytte bånd, å være aktiv, å være oppmerksom, fortsette å lære og å gi/bidra. Mennesker som tar del i slike aktiviteter regelmessig, har høyere livskvalitet».

I denne rapporten trekkes positive endringer i omgivelsene frem som en viktig del for å fremme livskvalitet. På denne måten kan byplanlegging være en faktor som kan bidra til å fremme trivsel, og gjennom positiv psykologi, få sosial kompetansetrening og positiv mestring i lokalmiljøet.

I «Leve hele livet» (Meld. St. 15 (2017-2018)), som er en kvalitetsreform for eldre, er det følgende 5 hovedområder det pekes på:

- Et aldersvennlig samfunn
- Aktivitet og fellesskap
- Mat og måltider
- Helsehjelp
- Sammenheng og overganger i tjenestene

Det oppfordres til å tenke nytt, hvordan vi jobber for å utvikle tilbud, tiltak og tjenester. Her er strategien at eldrepolitikk ikke bare er omsorgspolitik. «Å skape et aldersvennlig samfunn handler om hva vi som samfunn kan gjøre for at hver enkelt skal kunne bruke sine ressurser». Sentrale føringer peker på at det ikke bare er pleie og omsorgssektoren som må løse utfordringene, men at det tverrsektorielle samarbeidet må være systematisk med planer, tiltak og evalueringer for å møte fremtidens utfordringer på en best mulig måte.

Videre står det i meldingen at Helse- og omsorgsdepartementet har fått innspill som bl.a. går på:

Universelt tilrettelagte nærmiljø bidrar til at flere eldre kan ferdes tryggere i sitt nærmiljø. Det er bra for både unge og eldre. Faktorer som har betydning for et trygt nærmiljø for eldre kan være:

- gode turmuligheter i nærmiljøet
- god belysning
- godt med benker eller sittemuligheter ute

Den nasjonale strategien for den sosiale boligpolitikken (2021 – 2024) samler og målretter den offentlige innsatsen overfor vanskeligstilte på boligmarkedet. Den sosiale boligpolitikken skal forebygge at folk får boligproblemer, og gi hjelp til dem som ikke selv klarer å skaffe og beholde en egnet bolig. Målet er at alle skal kunne skaffe seg og beholde en egnet bolig. (KD Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (2021 – 2024). Husbanken har lagt ut eksempler og erfaringer fra boligsosialt arbeid i kommunene. Disse tekstene er ment å være til inspirasjon for andre.

KS skriver i «Bolig og et aldrende samfunn» (2020): «Boligens utforming er en viktig brikke for å kunne leve et selvstendig og godt liv. Hvor boligen ligger har i tillegg betydning for mulighetene for sosialt fellesskap, tilgang til naturopplevelser, tjenester, butikker, kollektivsystem mm.

Når vi snakker om aldersvennlige boliger, betyr ikke det spesialtilpassede boliger for eldre, men boliger som gjør den mer brukbar og passer for alle aldre. Dører som er brede nok for rullator og rullestol er også brede nok til å få inn møbler (og ny vaskemaskin). God planlegging av bad gir mulighet for plassering av stellebord eller tørkestativ og har samtidig nok areal til å manøvrere en rullestol om det blir nødvendig.»

For at flere eldre skal klare seg mest mulig selv og kunne motta tjenester i eget hjem, må boligen være fysisk tilgjengelig og det må være lett å komme til og fra egen bolig og til andre viktige samfunnsfunksjoner som lokalbutikk, helsetjenester og kulturtilbud.

For Agder Fylkeskommune er målet «at Agder skal være i forkant når det gjelder innovasjon og verdiskapning i offentlig og privat sektor gjennom satsning på e-helse. Dette skal oppnås gjennom å:

- stimulere til økt erfaringsutveksling
- koble FoU og privat næringsliv
- styrke forskningsallianser
- profilere og markedsføre satsingen
- initiere samarbeidsprosjekter nasjonalt og internasjonal
- formidle forskningsbasert dokumentasjon.

Fylkeskommunen legger til rette for kunnskapsutvikling og samordning i folkehelsearbeidet, men det utøvende folkehelsearbeidet drives best i kommunene hvor folk bor og lever sine liv.

Det er et hovedmål at vi skal samarbeide for å utjevne sosiale helseforskjeller, og skape god helse for flest mulig. Strategiens visjon er sammen om god livskvalitet for alle på Agder.

Folkehelsestrategien har seks satsingsområder:

1. Gode nærmiljø
2. Mestring og trivsel for alle barn og unge
3. Reduserte sosiale helseforskjeller blant barn og unge
4. Deltakelse i arbeidslivet
5. Prioritert innsats der folkehelse- og levekårsutfordringene er størst
6. Samordnet folkehelsearbeid

(Folkehelsestrategi for Agder 2018-2025)

Kristiansand kommune skriver i «Eldrebølge - Planlegging for en aldrende befolkning/eldrebølge og den dialektiske nærsenterfunksjon». En analyse av nødvendige tiltak som følge av sterk økning, og vedvarende høyt antall eldre (s.16-17, 2020)

Boligen og adkomsten til boligen. Boliger bør i størst mulig grad ha livsløpsstandard, eller tilrettelegges best mulig ut fra den enkeltes forutsetninger for å bo trygt lengst mulig i egen bolig, sammen med familie/samboer og ting man føler seg knyttet til. Her kan vi nevne stikkord som velferdsteknologi, universell utforming og adkomst. Universell utforming har fått stadig økt fokus som et tiltak, ikke bare i boligen, men i innbyggernes fysiske omgivelser generelt, - utemiljø, offentlige bygg, tilgjengelighet i hele det fysiske rom. Kunnskapsnivået og utstyrstilbudet her er i stadig utvikling, og er bredt omtalt i speilmeldingen (Speilmelding 2030, 19. mai 2015). Kommunen bør ha relevante oversikter som kan brukes ved planlegging (heis, adkomst, beliggenhet i forhold til servicetilbud), Lettere adkomst, større trygghet i boligen, og mindre skader fører til at den enkelte lettere kommer seg ut, og det blir enklere for andre å komme på besøk.

Bofelleskap med moderne leilighetsanlegg med fellestilbud. Her finnes det en mengde varianter. Litteraturen omkring dette er omfattende. NIBR's «Nye boligløsninger for eldre og folk flest» gir en oversikt over tilgjengelig forskning, samt en bred omtale av ulike typer bofelleskap. Felles for disse er at de søker å kombinere en selvstendig boform med ulike fellestilbud innenfor samme bygningsmasse. Erfaringene er gjennomgående positive, både ved at beboerne føler at de beholder privatboligens selvstendighet, samtidig som man kan oppsøke felleskapet og få dekket ulike sosiale behov og dermed føle seg mindre ensom. Det skapes sosialt liv, aktivisering, finne nye venner, og nettverk blant beboerne. Bofellesskapet fyller ofte et sosialt og aktivitetsmessig tomrom. NIBR-rapporten konkluderer med at casestudier fra ulike bofellesskap viser at beboerne har omfattende samhandling til felles hjelp og støtte, både i form av praktisk og emosjonell støtte. Trygghet og sosial kontakt bidrar til økt livskvalitet. Boformen bidrar også til at beboerne er mer fysisk- og sosialt aktive, og deres subjektive opplevelse er at det gir bedre helse. Det er allmenn aksept for at fysisk aktivitet bidrar til bedre folkehelse.

Fra nasjonale og lokale strategiske dokumenter, ser vi at det er riktig å vektlegge mer enn innholdet og tilretteleggingen i hver enkelt leilighet. Fellesfunksjoner i Steinkleiva 15, nærhet til Valhalla helsehus og Berges hus, blir derfor en del av bildet som ble drøftet i workshopene. Tilbakemeldinger på kartleggingen «De nære ting» gir et godt grunnlag for større og helhetlig tenkning for bomiljøet sentralt på Lund.

2 Begrepsavklaring

For å få en sammenhengende forståelse av dette prosjektet, er det også viktig å avklare noen begreper som vil være gjengående i denne rapporten. Begrepene vi går inn på er «innovasjon», «tilrettelagt bomiljø» og «personer med nedsatt funksjonsevne».

Vi tolker innovasjon som en prosess der nye ideer, produkter, tjenester eller metoder skapes eller eksisterende blir forbedret for å møte behov eller utfordringer. Det handler om å tenke annerledes og introdusere noe nytt eller bedre. I sammenheng med dette prosjektet kan vi se på innovasjon som et nytt teknisk hjelpemiddel, ny metode å tilrettelegge boliger på, samt nye måter å jobbe sammen for å sikre nyskaping.

Når det gjelder et tilrettelagt bomiljø, så ser vi på det som et miljø eller et område som er utformet og tilpasset for å imøtekomme behovene til mennesker med ulike funksjonshemminger eller andre begrensninger, slik at de kan leve, bevege seg og delta aktivt i samfunnet med like muligheter som andre. Vi vil gå nærmere inn på en områdeanalyse og metoden som er brukt for å kartlegge behovene i neste kapittel.

Når det er snakk om personer med nedsatt funksjonsevne, så er det i dette prosjektet rettet mot både unge og eldre. Dette er personer som på ulikt vis opplever fysiske, kognitive, sensoriske eller andre helsemessige utfordringer som begrenser deres evne til å utføre daglige aktiviteter. Tilrettelegging av boliger etter den enkeltes behov er derfor sentralt for dette prosjektet.

3 Metode

Det er flere metoder som har dannet grunnlaget for denne avsluttende rapporten for prosjekt «Steinkleiva 15». Metodene som er brukt er workshops og kartlegging gjennom feltarbeid. Det har vært arrangert to workshops. Den første workshopen hadde som mål å kartlegge behovene til beboerne i leilighetskomplekset, samt få en dyp forståelse for disse. Den andre workshopen bygde videre på den første, der konkrete løsningen skulle diskuteres. Her ble blant annet en del av workshopen benyttet til å prioritere viktigste av enkelte innspill som kom frem på den første workshopen. Under begge workshopene ble deltakeren delt opp i grupper, der de arbeidet på ulike oppgaver. Alle gruppene var innom alle oppgavene.

Deltakerne under den første workshopen representerte blant annet Kristiansand kommune (helse og mestring, velferdsteknologi, samt hjemmetjenester og rehabilitering – Kuholmen sone), Norges Handikapforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, NAV og Grimstad kommune (fysio- og ergoterapi). Enkelte deltakere fra første workshop ble også med i den andre. Deltakerne i den andre workshopen representerte blant annet Kristiansand kommune (hjemmetjenester og rehabilitering), Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, politikere fra helseutvalget i Kristiansand, Fagforbundet Kristiansand og Grimstad kommune (fysio- og ergoterapi).

I tillegg til workshops er det også gjort en omfattende kartlegging av aktuelle ressurser i et geografisk nærområde til Steinkleiva 15. Dette er gjort gjennom feltarbeid, og er noe som i denne rapporten vil bli omtalt som «De nære ting». Fysiske besøk til Steinkleiva 15 og samtaler med relevante personer knyttet til området har vært gjennomført. Dette for å komme tett inn på behovene hos dagens beboere.

Alle aktivitetene knyttet til prosjektet har vært nøye gjennomført og planlagt, slik at man sikrer en økt medvirkning og samskaping.

4 Funn

4.1 Workshop 1 – behovsforståelse

Den 27. april 2023 ble den første av to workshops arrangert, i godt samarbeid mellom Kristiansand Boligstiftelse, UiA CoLab og i4Helse AS. Målet for workshopen var å «få en dypere forståelse av fellesbehovene og utfordringene i leilighetene». Hovedspørsmålet som dannet grunnlaget for workshopen var: «Hvordan kan vi bygge en leilighet som dekker både innbyggernes felles funksjonelle behov, og som også er innovativt og tilrettelagt på en tilstrekkelig måte?».

Blant deltakerne i workshopen var det en god bredde blant offentlige helsepersonell og brukerorganisasjoner, slik at man skulle få et bredt grunnlag for å forstå beboernes behov. Det var også flere representanter fra Kristiansand kommune som har direkte tilknytning til Steinkleiva 15 i workshopen.

For å gå i dybden på hva som er behovene for å kunne tilrettelegge leilighetene, hadde workshopen fokus på selve leilighetenes utforming og de enkelte rom. Av den grunn delte man workshopen opp slik at deltakerne kom med innspill på badet, soverommet, kjøkken og stue. I tillegg var det også lagt til rette for å komme med innspill på selve «huset», eller blokka som helhet.

Under er de viktigste innspillene for rommene oppsummert og beskrevet. Se vedlegg for alle innspill.

4.1.1 Bad

Innspill	Beskrivelse
Ikke hjørneløsning til vask	Unngå vask i hjørne. Vil kunne være en utfordring for flere beboere.
Åpen dusjløsning	Unngå dusjkabinetter. Bør være god plass i dusjområdet.
Kvadratiske bad	Badet bør være kvadratisk. Unngå avlange bad med dører i enden eller midt på.
Mulighet for takheis	Tilrettelegg for ettermontering av takheis i himlingen.
Høydergulert toalett	Positivt med høydergulert toalett.
Armlene på toalett - avtagbart	Mulighet for et toalett hvor det er mulig med ettermontering av armlener.
Spyl- og tørk toalett	Positive til et slikt toalett.
Sklisikre fliser på gulv	Benytt fliser som ikke er for glatte i utgangspunktet og som ikke blir glatte ved fuktighet.
Kontrastfarger	Bruk kontrastfarger bak toaletter, servant etc.
Belysning	Sikre god belysning i rommet, samt nattbelysning mellom soverom og bad.
Plass til rullestol	Sørg for at det er god plass i rommet generelt til rullestol, samt at det blant annet er plass til rullestol ved siden av toalettet. Plass ved siden av toalett gjelder også for hjelpere/hjemmesykepleiere - plass til 2 stk.

Kommunikasjonsmuligheter	Integrerte kommunikasjonsmuligheter i rommet som enten er stemmestyrte eller en form for fallsensor/alarm.
Høyderegulert vask	Mulighet for å implementere høyderegulerbar vask. Til fordel for ulike beboere.
Støttepunkter på vegg	Nok støttepunkter/håndtak på vegg rundt dusj og toalett.
Klappsete i dusj	Tilrettelegge for muligheten til å ha klappsete i eller ved dusj.
Håndtak i vask/servant	Ha opplegg for gode håndtak i vask/servant.
Strømpunkter	Påse tilstrekkelig med strømpunkter i ulike høyder, og gjerne rundt toalett og ved dusjområdet. Gjerne også tidsstyrt uttak ved servant.
Skyvedører	Benytt skyvedører inn til bad. Besparer plass og er mer egnet.
Fall i dusj	Sikre et fall er etter dagens krav og standard, slik at man unngår vann utover baderomsgulvet.
Unngå terskler	Ikke benytt terskler på bad eller generelt i leiligheten. Er til fordel for rullestolbrukere og personer som er dårlig til beins.
Ikke hvite og blanke veggfliser	Blanke fliser med en glatt overflate skaper refleksjon og bidrar til dårlige forhold for et IR-kamera.
Godt fundament i vegger	Sikre godt fundament i vegger som gjør det enkelt å ettermontere ulike utstyr som f.eks. dusjstol, kroppsvasker etc.
God ventilasjon	Sikre god ventilasjon i rommet

4.1.2 Soverom

Innspill	Beskrivelse
Strømpunkter	Sikre rikelig med strømpunkter rundt i rommet, gjerne i ulike høyder også.
Plass rundt seng	Viktig å ta hensyn til hvor sengen skal være, slik at man sikrer god plass for at pleiere kommer til.
Opplegg for TV	Viktig med tilgang på TV på rommet.
Plass til rullestol	Viktig med tilstrekkelig plass for rullestolbrukere, med tanke på svingradius etc.
Lagerplass for hjelpemidler	Tilrettelegge for at det går an å lagre hjelpemidler, eventuelt i en bod.
Skyvedørsgarderobe	Sett inn skyvedørsgarderobe på soverommet (om plass). Tilrettelegg med kleshengere i rullestolhøyde i skapet.
Støttestang	Tilrettelegg med støttestang som kan spennes opp mellom gulv og tak. Taket må tåle dette.
Soverom ved siden av bad	Om mulig; legg soverommet vegg i vegg med bad, med skyvedør imellom.
Unngå hvite vegger	Hvite vegger kan være en utfordring for IR-kamera, med tanke på refleksjon. Bruk andre farger.
Terskelfritt	Unngå terskler på soverommet og generelt i leiligheten.
Skyvedør	Benytt skyvedør inn til soverommet, og ellers i leiligheten.
Mulighet for takheis	Tilrettelegg for ettermontering av takheis i himlingen.
Laminatgulv eller tilsvarende	Unngå teppe, og bruk noe som er slitesterkt og tåler litt vann/fukt.
God plass til seng	Sikre at det er god plass til seng og plass rundt.
Lysskjerming	Tilrettelegg for god lysskjerming på rommet. Dette er også til fordel for IR-kamera.
Gjør det hjemmekoselig	Sørg for at det ikke er et institusjonspreg.
Nattlys	Sørg for noe form for belysning om natten, spesielt mellom soverom og bad.
Stemmestyrte løsninger	Dette er et litt generelt innspill, og krever nok litt mer tilrettelegging. Kan være alt fra å styre lys, alarmer etc.

4.1.3 Kjøkken

Innspill	Beskrivelse
Ikke kjøkkenøy	Unngå å installere kjøkkenøy i leilighetene. Er lite praktisk for personer i rullestol etc.
Høyderegulert kjøkkenbenk	Til fordel for personer i rullestol, slik at man enklere kommer til. Ved en slik løsning vil man unngå skap under benkeplate.
God plass	Sikre rikelig med plass for rullestolbrukere.
Skuffer i stedet for skap	Bruk skuffer i stedet for skap under benk.
Slitesterke overflater	Bruk slitesterke overflater på kjøkkenbenk og fronter.
God belysning	Sikre god belysning i rommet, samt rundt de områdene man tilbereder mat.
Høyderegulert overskap	Tilrettelegg for hev- og senkbart overskap. Til fordel for personer som sitter i rullestol og som har problemer med å nå opp i hyllene.
Beskyttede hjørner	Benytt avrundede hjørner eller benytt beskyttelse på spisse hjørner. Mer relevant for enkelte beboere.
Strømpunkter	Tilrettelegg for rikelig med strømpunkter i riktig høyde. Kan også ha noen nedfellbare punkter i benkeplate. Tidsstyrt strømpunkt til kaffetrakter og vannkoker.
Smarte hjørneskap-løsninger	F.eks. uttrekkbar karusell.
L-form på kjøkken.	Unngå U-form på kjøkken, og benytt heller L-form uten kjøkkenøy.
Praktisk avstand mellom «arbeidsstasjoner»	Kort vei mellom vask, koketopp og kjøleskap.
Ventilator i koketopp	Praktisk for personer i rullestol etc.
Kjøleskuff	Benytt kjøleskuff i stedet for kjøleskap.
Slitesterkt gulv	Benytt noe som tåler mye, både slitasje og fukt.
Forsterking av vegger	Sørg for at vegger er forsterket til å kunne ettermontere diverse løsninger som vil kreve ekstra støtte.

4.1.4 Stue

Innspill	Beskrivelse
Mulighet for takheis	Tilrettelegg for ettermontering av takheis i himlingen.
God plass	Sørg for god plass til å benytte personalløfter og rullestol. Alle dørkarmer i leiligheten må også tilrettelegges for begge deler.
God vinkel for TV	Sørg for å tilrettelegge TV-kroken på en god måte, med tanke på vinkel for TV, sofa, stol, bord etc.
Gripstenger	Bør være tilrettelagt for enkel montering av gripstenger.
Terskelfritt til veranda/balkong	Ingen terskel ut til veranda. Viktig for rullestolbrukere.
Strømpunkter	Sørg for god tilgang til strømpunkter i ulike høyder.
Solskjerming	Sørg for tilstrekkelig med solskjerming, gjerne fjernstyrt. Også en fordel med tanke på IR-kamera.
Bra internett	Sørg for at alle leilighetene har god dekning på internett, med tanke på varslingssystemer etc.
Døråpner til veranda	Ikke skyvedør her, men mulighet for en døråpner?
Hjemmekoselig	Sørg for å unngå et institusjonspreg.
Gjesteseng på vegg	Tilrettelegg med en gjesteseng som enkelt kan være på vegg, og senkes ned ved behov.

4.1.5 Huset

Innspill	Beskrivelse
Sosiale fellesrom	Tilrettelegg for sosiale fellesrom med mulighet for trening etc.
Slå sammen enkelte leiligheter	Slå sammen leiligheter for personer med stort hjelpebehov.
Besøksleilighet	Tilrettelegg for en besøksleilighet for pårørende og andre gjester, eventuelt tilrettelegg i den enkelte leilighet for at pårørende og gjester enkelt kan være tilstede.
Store boder	Sørg for store funksjonelle boder. Bodene bør være på gateplan, med tanke på sykler, ander hjelpemidler etc.
Gjesteparkering	Sørg for tilstrekkelig med gjesteparkeringer.
Hjelpemiddelparkering m/ lading	Sørg for tilstrekkelig med parkering for elektriske rullestoler, scootere etc. med enkelt tilgang på lading.
Tilgang til Valhalla og Berges hus	Sørg for synergier mellom de ulike ressursene i nærområdet.
Hyggelige omgivelser	Sørg for at omgivelsene i fellesområdene ikke bærer et institusjonspreg.
Lysskjerming i fellesområder	Sørg for gode muligheter for lysskjerming.
Hvileplasser i fellesområder	Sørg for gode muligheter for hvileplasser som f.eks. benker i ganger, trapper etc.
Brede dører	Sørg for brede nok dører i fellesområder etc. slik at det er enkelt for de ulike beboerne å bevege seg rundt.
Robotstøvsuger	Tilrettelegge for en robotstøvsuger i fellesområdene?
Lenger åpningstid i kafeteria	Sørg for at man har mulighet til å kunne spise middag etc. med pårørende.
Automatiske dører	Sørg for at man enkelt kan åpne dørene i fellesområdene, enten ved en knapp eller automatisk.
Terskelfritt	Som ellers i bygget, bør det være terskelfritt, også ut til veranda.
Akustikk i ganger	Sørg for god akustikk i ganger. Kan være utfordrende for de med hørselsutfordringer.
Kontraster og belysning i ganger	Sørg for bruk av kontraster og belysning i ganger for personer med nedsatt syn.
Takterrasse	Mulighet for en takterrasse med glassgjerde?
Heis	Plass til båre i heisen
Brannvarslingsanlegg	Brannvarsler med både lys og lyd varsling, med tanke på personer med nedsatt hørsel.
Dørtelefon med skjerm	Ringeklokke i leilighetene med skjerm
Lokalene på grunnplanet:	- Kan man få litt mere sjarme - Avislesestokk - Lånebokhylle - Flyttbare møbler

Basert på alle innspillene for de ulike rommene i leilighet og fellesområdet, så kan man trekke slutningen om å lage en grunnutrustning for hver leilighet, men med muligheter for særlige tilpasninger for den enkelte beboer. På denne måten gjør det at skifte av leietakere vil kreve en tilrettelegging innenfor den universelle rammen.

4.2 Workshop 2 – innspill til løsninger

På den andre workshopen delte vi deltakerne inn i tre grupper. Alle kom innom tre ulike stasjoner der vi gjentok svarene fra workshop 1 og ba de komme med innspill til fellesfunksjoner i huset, i nærområdet og hva som må tilrettelegges med tanke på pårørende. Her var også en av oppgavene å prioritere forslagene som kom inn under workshop 1. Disse ble rangert som «nødvendig, aktuelle og unødvendige».

4.2.1 Prioriteringer av innspill workshop 1 (i huset)

I denne delen av workshopen skulle deltakerne prioritere viktigheten av innspillene som kom inn under den første workshopen, fordelt på de ulike rommene i leilighetene. Prioriteringen ble delt opp i nødvendig, aktuelt og unødvendig. Prioriteringene er delt opp i ulike farger (nødvendig = grønn, aktuelt = oransje, unødvendig = rød).

Badet

Nødvendig	Aktuelt	Unødvendig
Unngå hjørneløsning til vask	Mulighet for takheis	Integrert ekstern kommunikasjonsmulighet
Åpen dusjløsning	Høyderegulert toalett og vask (dersom budsjett)	Fallsensorer
Gode markeringer og kontrastfarger	Fleksible oppbevaringsplasser (ikke under vask)	Klapp-sete på vegg ved dusj (kan heller bruke dusjstol)
God belysning	Stikkontakt over vask m/ tidsstyring (kan skape forvirring)	-
Tilstrekkelig plass for å hjelpe ved dusj og toalett	-	-
Tilstrekkelig med støttepunkter/håndtak	-	-
Tilstrekkelig med strømpunkter	-	-
Skyvedører	-	-
Unngå terskler	-	-
Unngå hvite og reflekterende/blanke fliser	-	-
God ventilasjon	-	-

Kjøkken

Nødvendig	Aktuelt	Unødvendig
To vasker	Én del av kjøkkenet som kan høyde-justeres (dersom budsjett)	-
Skuffer i stedet for skap	Beskyttelse av spisse hjørner (enkelt å fikse i etterkant)	-
God belysning. Døgnbelysning er viktig om vinteren. Vurder farge på lyset	Ventilator integrert i koketopp	-
Tilstrekkelig med strømpunkter i rett høyde	-	-
L-form på kjøkken. Unngå U-form	-	-

Unngå kjøkkenøy. Kan eventuelt være på hjul	-	-
En stikkontakt med tidsstyring	-	-
Forsterkede vegger for hev- og senk- løsning	-	-
God plass for rullestolbrukere	-	-

Stue

Nødvendig	Aktuelt	Unødvendig
Tilstrekkelig plass og tilrettelegging for personløfter. (Pass på dørkarmer og unngå terskler)	Mulighet for takheis	Lyspunkter i lav høyde
Tilrettelegging for gripestenger	Fjernstyrt solskjerming	Lagerplass
Godt internett	God vinkel og tilrettelegging for sofa, stol og tv	Integrert trygghetsalarm (innvilges som tjeneste uansett)
Oppgradert calling-system/dørklokke m/ kamera etc.	-	Sosial kommunikasjonsmulighet
Terskelfritt ut til veranda	-	-
Veggmontert seng for pårørende	-	-

Andre generelle innspill som ble prioritert som nødvendige:

- Svingbøyle/Håndtak ved seng
- Inngangsdør til hver leilighet må være tilrettelagt for påmontering av døråpner
- Komfyrvakt integrert i ventilator
- Lagerplass i bod
- Ikke sentralstyring av lys/strøm.
- Velferdsteknologi må støttes av Kristiansand kommune og eventuelt kobles opp mot responscenteret

Kort oppsummert kan vi si at workshopen ender ut i anbefalinger for tilrettelegging. Det kommer tydelig frem at hindringer og begrensninger for bevegelse og fleksibilitet i leiligheten bør unngås. Dørterskler og større faste innretninger er derfor ikke ønskelig og må vurderes i forhold til grunnutrustningen.

4.2.2 Innspill til «de nære ting»

I denne delen av prosjektet foretok vi en nærmiljøundersøkelse som resulterte i en beskrivelse. Denne ble så sendt ut til deltakerne i Workshop 2 der de i grupper fikk komme med innspill til analysen.

I rapporten «de nære ting» er det satt fokus på det mulige samspillet som kan være mellom Steinkleiva 15, Valhalla helsesenter og Berges hus. Steinkleiva 15 er, med innbygde

gjennomganger, knyttet til både Valhalla Helsesenter og Berges hus. Det er dermed lagt opp til tett forbindelse med de tjenestene som finnes på disse enhetene.

Valhalla Helsesenter gir tjenester med institusjonsopphold av kortere varighet. Valhalla helsesenter driver også sengeplasser med øyeblikkelig-hjelp-døgnopphold (ØHD). ØHD-avdelingen holder til i 1. etasje. Valhalla helsesenter har totalt 83 plasser. Det er tverrfaglig samarbeid mellom sykepleiere, fagarbeidere, leger, fysioterapeuter og ergoterapeuter. Kommunalt responssenter holder også til i 1. etasje., der kommunens ambulerende blodprøvetakingstjeneste og prosjekter med avstandsoppfølging er plassert. Helsesenteret har kafetilbud på dagtid.

Seniorsenter Berges Hus «Aktiv senior» er et møtested for alle over 60 år som ønsker å ha en aktiv pensjonisttilværelse. De tilbyr aktiviteter og kurs, og ønsker å være en arena for kunnskap, trivsel og sosialt fellesskap.

De har som mål å øke bevisstheten på hvordan vi møter hverandre og å redusere ensomhet. Berges Hus har blant annet eget husband som aktivitetstilbud.

Det er gode aktivitetsmuligheter for beboerne i Steinkleiva i det nærmeste området, men flere nevner at tilbudet ikke blir godt nok benyttet slik det er i dag. Det er lite markedsføring av kulturtilbud overfor beboerne. Hjemmetjenestene kommer fra et sonekontor utenfor området.

Det vil være strategisk av kommunene å se på hvordan disse er harmonisert med fremtidig beboere i Steinkleiva 15. I forhold til tilgjengelighet er adkomst, men også tidspunkt på dagen viktige faktorer. I tittelen ligger det at tilbud også er relasjonelt og personlig.

De nære ting

Innspill	Beskrivelse
Tilgjengelighet for andre til bygget	Godt calling-system. Brikke til de pårørende (OBS Ukritisk åpning av dør)
Informasjon	Digitale info-tavler nede ved inngangsparti + Hjemmeside på nett.
Sosiale aktiviteter	Dedikerte personer med ansvar for sosiale arrangementer eks i fellesområdet, eventuelt i kafe (Se til hovedgårdstunet TANGEN) Frivillighetssentralen kan involveres evt at beboere betaler en sum i mnd for at andre kan ha ansvar for ukentlige «happenings».
	Viktig med et godt tilbud på Berges hus.
Markere tilgjengelighet	Merking av skilt til Berges hus og Kafe Tydeliggjøre adgang til kafe fra Steinkleiva (Er ikke alltid så lett å finne) pluss evt aktiviteter etc i Berges hus.
Ønskede hjelpere	- Datastudent - 4 Sykepleierstudenter - Frisørlærling - Fotpleielærling - Kokkelærling Tilrettelagt rom for fotpleier og frisør. Ha avtale med lokale frisører og fotpleiere.

	Kan man få litt besøk av videregående skoler og ha demo av blomsteroppsetting, datainfo, lære om data, dans/Seniordans.? Kokkelinja kommer og lager mat. Bridgeklubb etc. Påmelding til middag i fellesarealet på dagtid. Mat er viktig. Bake-muligheter. Lage mat på Valhalla helsehus.
Felles bruk av tjenester	Mulighet for beboerne i Steinkleiva å benytte seg av nattjenester v/Valhalla Det burde være dagsenter-avdeling på Valhalla. Responsssenteret kan egentlig flyttes til annen lokasjon. Responsssenteret skal flytte til helsehuset.
Henting til aktuelle arrangement	Hvordan kan vi involvere ansatte og besøkende på Berges hus for å hjelpe beboerne til å benytte tilbudet. Følgegruppe på fast tidspunkt. Lavterskel Besøksdag. Reklame til beboerne med invitasjon. Lokal frisør. Hente og følge tilbake. En aktivitet for Berges hus? Brukerne av «Aktiv Senior»/Berges hus tydeligere tilknyttet beboerne i Steinkleiva både universelt og m.t.p sosialt/aktivt Utvide åpningstidene vesentlig.
Stabilitet i aktiviteter	Ha tilbud om aktiviteter gjennom hele året, spesielt i ferier og helger. Utvide åpningstidene vesentlig.
Beboere i Steinkleiva 15	Bevissthet om hvem som tilbys leilighet i Steinkleiva generelt. Skape trygghet forbeboerne. Forventningsavklaring
Nye fellesrom i Steinkleiva 15	Sosialt fellesskap Hyggelige møteplasser for pårørende.
Organisert frivillighet.	Røde kors og pårørende.
Leieform	Leie av kommunen og ikke kjøpe.
Fokusgruppe	Pårørendenettverk/Forening Stiftelse er en plattform for dere som jobber med dette. Faste møter med Husbanken.

Samspillet mellom de kommunale enhetene Valhalla Helsesenter, Berges Hus og leilighetskomplekset bør styrkes. Kommunen bør se på samspillet mellom tjenestene, og hva dette kan bety for beboere og besøkende. Informasjon, åpningstider og tilbud bør vurderes med tanke på tilgjengelighet og bruk av unge og eldre med nedsatt funksjonsevne fra Steinkleiva 15.

4.2.3 Tilrettelegging for bruk av nærmiljøet

Nærområdet

Dette er et område som for de fleste er i gå-avstand også med rullator. Området kjennetegnes av moderat trafikk helt ned til Metro-linjen. En enkel passasje ned Steinkleiva, blir av noen nevnt som for bratt. Det flate partiet på toppen av Marviks bakken er lett å bevege seg i og bak kirka er det en park på toppen av Vabua-bakken.

I forbindelse med en analyse og kartlegging av området er det viktig å se dette i forhold til beboernes fysiske og mentale evne til mobilitet. For noen vil det være mulig å få dekket de fleste vanlige gjøremål innenfor et geografisk område på 300 meter. Noen vil også kunne benytte seg at turområder på egenhånd eller ved hjelp av andre. Funksjonsevnen avgjør hva som er aktuelt.

Det er et sosialt aspekt ved å benytte seg av tilbudet i nærområdet. Avtaler kan gjøres og vennskap etableres knyttet til nære tilbud. Valhalla Helsehus har kantine som er åpen for beboerne i Steinkleiva. Kantina stenger tidlig og beboerne må da spise middag midt på dagen. Attraktive og åpne fellesområder i de nære byggene vil være viktig for den sosiale omgangen, men også kafe- og mattilbud i nærområdet vil gi muligheter for gode sosiale opplevelser.

Dersom det etableres rammer med buss eller taxi vil rekkevidden økes. Det må også vurderes om beboere skal kunne ha egen bil og parkeringsmulighet. Beliggenheten i forhold til bussforbindelse er veldig god, - med 100 meter til busstopp for lokalbuss og 300 meter til holdeplass for Metrolinjen.

Innspill	Beskrivelse
Legge til rette for fasiliteter for pårørende	Utvikle området til noe som blir en attraktiv møteplass. - Sittegrupper - Kaffemaskin. - Blomsterbed og grønnsakskasser som er bygget opp. - Hyggelige sitteplasser - Boccia, som forutsetter at området er opparbeidet. Barn, enkle leker/Lekeapparater Aktiviteter som er tilrettelagt for pårørende sammen med beboerne.
Ved innflytting	Brosjyre med hva som finns i nærmiljøet.
Hybel til pårørende	Utleieadministrert. Alternativ kan være gjesteseng i leilighet
Eksterne hjelpere	Frivillighet: Organisere aktivitet på huset - Røde kors - Kirken - Sanitetsforeningen
Andre beboergrupper	Kan det være studenter som leier enkelte leiligheter og er en ressurs for de andre beboerne?
Utleie i nærområde	Studentleiligheter. Kan disse leies ut til pårørende om sommeren?

Avklaring av målgruppen?	Det er viktig at målgruppen er avklart og at kriteriene for tildeling følges.
Studenter i noen leiligheter	Hva slags oppgaver kan studentene gjøre? Følge til Berges hus Treningsgrupper Steike vafler Holde orden på avislesestolen Lavere husleie. Sykepleierstudenter?
Parkeringsplasser.	Utfordring: - For besøkende - Vareleveranser - Overnattingsgjester
Felles «Innkjøpsavtaler»	Handle med «Oda» og avklare hvordan man leverer maten.

Slik vi ser det, har nærområdet rundt Steinkleiva 15 mange gode lokale tilbud og gode forutsetninger for å gi beboerne praktiske, trygge og sosiale opplevelser. Det vil de nærmeste årene bygges ut store areal i området Rundingen, Elevine og Vabua. Studenthybler vil tiltrekke seg ytterligere næring og aktivitet, noe som kan være attraktivt for mange beboerne i hele nærområdet. For pårørende, venner eller frivillige, vil det være attraktivt med steder der man sammen kan sette seg ned, gå tur, være aktive sammen, eller se barn og barnebarn leke. Tilgjengelighet til parkeringsmuligheter er også av betydning.

Kort oppsummert kan vi si at sosiale aktiviteter og bruk av tjenester i nærområdet er viktig for den enkelte beboer. Mobiliteten til leietakerne vil være avgjørende for bruken av nærområdet. Det understrekes at det også må tilrettelegges for pårørende og andre hjelpere, slik at området er attraktivt og motiverer for besøk og turer. På denne måten kan nærområdet til Steinkleiva være en møteplass på tvers av generasjoner.

5 anbefalinger og konklusjon

Området rundt Steinkleiva har det meste av tilbud til funksjonsfriske beboere. Det er derfor viktig å tilrettelegge for at også beboerne i Steinkleiva 15 kan gjøre seg nytte av tilbudene på egen hånd, ved hjelp av pårørende, eller andre offentlige og frivilliges støttetiltak. Vi har kalt denne kartleggingen og nærmiljøanalysen for «De nære ting». Med det mener vi at området må oppleves som nært både i forhold til avstander, tilgjengelighet, sosial trivsel og trygghet for beboerne.

Ved å tildele bolig til feil person kan tryggheten til mange forsvinne. Det er derfor viktig at man har klare tildelingskriterier, og at det gjøres vurderinger av den enkelte i forhold til tildeling. Det er viktig at Kristiansand kommune finner en eiendomsforvaltning som ivaretar beboernes behov for trygghet og aktivitet i leilighet, fellesområder og nærmiljø. Vi håper at innspillene vil være interessante uansett hvem som står for utbygging, ombygging eller forvaltning.

Avslutningsvis i workshopen ble det ytret ønske om en fokusgruppe som skal arbeide videre med problemstillingene. I en slik fokusgruppe bør ansatte i Kristiansand kommune, fagpersoner innen helse, brukerrepresentanter, pårørende og representanter for frivillige sitte. På den måten kan prosjektet følges opp med de beste hensikter.

Under er det listet opp sammendrag av de innspillene som fremkom gjennom prosjektet. Denne listen er en anbefaling for hva man bør fokusere på ved tilrettelegging av boligene og nærmiljøet.

- Fysisk tilrettelagte leiligheter: Leilighetene har en grunnpakke som alle har behov for og som gir mest mulig fleksibilitet. Behovet til beboerne vil endres over tid i forhold til alder eller sykdomsbilde. Det vil derfor være nødvendig allerede ved ombygging å tenke at innredning, strømpunkter og lys også er forberedt for ulike tilpasninger i alle leiligheter. Det må utvikles tilpasningsmoduler for særlig bad og kjøkken, som gjør at endringer i behov raskt kan imøtekommes. Slike tilpasningsmoduler må være tilgjengelige og bør utvikles i nært samarbeid med produsenter. (I punktene 4.1.1 Bad og 4.1.3 Kjøkken, - er beskrivelser fra workshopen. I punkt 4.2.1 Prioriteringer har representantene gitt sine begrunnelser og kommentarer)
- Senterutvikling med kort vei til daglige funksjoner. Det bør vektlegges å bruke de nære mulighetene som finnes i Valhalla Helsehus og Berges hus. Her bør det etableres tverrfaglig samarbeid, der ulike enheter/etater/sektorer kan jobbe på tvers for å få et best mulig sambruk og ressursutnyttelse.
- Nye boformer der fellesfunksjoner og møteplasser i tilknytning til boligene styrker nettverksbygging. Det bør etableres fellesarealer som er innbydende både for beboere, ansatte og besøkende. Her er det viktig å lytte til brukerrepresentanter, slik at tiltakene er ønsket og godt egnet.
- Møteplasser mellom generasjonene. Det bør utvikles fellesområder inne og ute som er attraktive for mennesker i alle aldre. Uteområdet ønskes reetablert med park, benker og gode lysforhold. Berges hus bør få en funksjon som pådriver for sosial aktivitet også rettet mot beboerne i Steinkleiva 15. En mulighet kan være å leie ut noen leiligheter til beboere som får spesielle funksjoner opp imot andre bosatte.
- Fokus på trygghet og bistand fra eget nettverk, vil motvirke ensomhet. Sikkerheten til beboerne må ivaretas både i huset og i området rundt. Det bør lages gode rutiner for inn- og utpassering, og varslingssystemer tilpasset den enkelte. Systemer for informasjon etableres, og beboerne kan enkelt orientere seg om aktiviteter i hus og nærmiljø. Det legges særlig vekt på kontakt og innspill fra pårørende. Kommunen er særlig oppmerksomme på sårbarheten i fellesskapet, når det gjelder innplassering av beboere.
- Allerede i søknaden peker Kristiansand kommune v/Hans-Petter L. Breistein på at valg av velferdsteknologi-løsninger må samstemmes med de systemer som er i bruk eller vurderes av kommunen.

- Det ønskes en særlig oppmerksomhet på å utsette behov for omfattende tjenester lengst mulig. Det betyr at forebygging, oppfølging og helsehjelp tilpasses, slik at Steinkleiva 15 kan være et godt hjem lengst mulig.

Vi håper at anbefalingene kan brukes i tilretteleggingen av leiligheter, fellesområder og nærmiljøet til det beste for personer med nedsatt funksjonsevne i ulike aldre. Vi understreker at fysisk og teknisk tilrettelegging er viktig, men det er også av stor betydning at tilbudet i nærområdet passer til beboernes behov. Området må også være attraktivt for pårørende og besøkende, slik at den enkelte kan få sosiale hverdagsopplevelser i sitt nærmiljø.

6 Kunngjøring

Følgende steder vil resultatene og erfaringene formidles:

- Veiviseren.no
- Husbanken.no
- Kristiansand kommune sine kanaler
- I4Helse sine kanaler
- SOVA-konferansen (Samarbeid om Velferdsteknologi Agder 2024)
- Andre samarbeidsaktører sine kanaler

7 Aktuelle lenker

<https://www.kristiansand.kommune.no/contentassets/c96735f3c9f341d4b93d20e10e68eeb2/desemiberversjon-eldrebolge-og-desentral-byutvikling--.pdf>

[Bolig og et aldrende samfunn - KS](#)

[Boligsosialt arbeid - Husbanken](#)

<https://husbanken.no/eksempler/>

<https://www.ks.no/fagomrader/velferd/aldersvennlige-lokalsamfunn/handbok-i-aldersvennlige-lokalsamfunn/7-bolig-og-et-aldrende-samfunn/>

<https://agderfk.no/f/p1/i6643974c-e53a-4f51-8265-21a153472397/folkehelsestrategi-for-agder-2018-2025.pdf>

[Kvalitetsreformen for eldre «Leve hele livet» \(statsforvalteren.no\)](#)

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-15-20172018/id2599850/?ch=4>

[Speilmelding - Kristiansand \(doczz.net\)](#)

[Livskvalitet - FHI](#)

[ODA Open Digital Archive: BOLIG+ Nye boligløsninger for eldre og folk flest \(oslomet.no\)](#)

8 Vedlegg

Se vedlegg for rapport «De nære ting».

Kontaktperson

Tore K. Haus, UiA CoLAB

Tore.k.haus@uia.no

«De nære ting»

Kartlegging og analyse av aktuelle ressurser i et geografisk nærområde til Steinkleiva 15.

Forord

Dette er en kartlegging og analyse av aktuelle ressurser i et geografisk nærområde til Steinkleiva 15. Det er viktig at vi ser dette opp mot målgruppen som er unge og eldre med nedsatt funksjonsevne. I dag er det også andre enn de som er i målgruppen som bor i bygget.

I første fase av prosjektet Steinkleiva har vi hatt to workshops der vi har sett på behovene i leilighetenes enkelte rom og mulige fellesfunksjoner i huset. I denne kartleggingen og analysen ser vi på aktuelle ressurser i nærmiljøet. Det vil være sentralt hvilken funksjonsevne den enkelte har for å nyttiggjøre seg av aktuelle tilbud. Her vil også pårørende, kommunens transport- og tilbringertilbud og AKT Svipp (Dersom det tilgjengeliggjøres i området) tjenester bety mye.

Takk til alle som har stilt opp med relevante svar og kommentarer på ulike spørsmål.

Metode

I denne kartleggingen har vi funnet frem til «aktuelle ressurser» for beboerne i området. Vi har da besøkt personer i bygget og hatt samtaler med noen av de som kan passe i målgruppen. Aktuelle ressurser knyttes da til ting de i det daglige kan bruke eller besøke ved egen hjelp eller med et tilbud fra andre. Her vil den enkeltes behov og interesser spille inn. Det «geografisk nærområdet» må også defineres ut fra den enkeltes funksjonsnivå. Vi har gjennomført en kartlegging av tjenester og aktivitetstilbud ved systematisk registrering, med flere besøk i området og med Google Maps som kartgrunnlag. Vi velger oss videre i presentasjonen en deling av området i 3:

- **Det nærmeste området:** Steinkleiva 15, Valhalla helsehus og Berges hus
- **Nærområde:** Tjenester innen 400 meter
- **Utvidet nærområde.** Tjenester og attraksjoner innen 2 km.

(Områdene fremstilles også på kartgrunnlag og bilder)

Vi har snakket med hjemmehjelpere og ansatte på Valhalla Helsehus. Dette har gitt oss verdifull innsikt i hva som i dag blir benyttet og hva som vil være aktuelt med andre kategorier beboere i huset. Vi har også hatt en nyttig samtale med førsteamanuensis ved Handelshøyskolen UiA Anne Wenche Emblem. Det gav oss nyttige perspektiver om hva som er mulig lære fra andre relevante prosjekter lokalt og nasjonalt.

Kartlegging av aktuelle ressurser

Det nærmeste området

F.v. Berges Hus, Valhalla helsesenter og Steinkleiva 15.

Steinkleiva 15 er fysisk forbundet med innendørs korridorer til Valhalla Helsesenter og Seniorsenter Berges hus. Korridoren er åpen i tilbudenens åpningstider.

Valhalla Helsesenter gir tjenester med institusjonsopphold av kortere varighet. Valhalla helsesenter driver også sengeplasser med øyeblikkelig-hjelp-døgnopphold (ØHD). ØHD-avdelingen holder til i 1. etasje. Valhalla helsesenter har totalt 83 plasser. Det er tverrfaglig samarbeid mellom sykepleiere, fagarbeidere, leger, fysioterapeuter og ergoterapeuter. Kommunalt responscenter holder også til i 1. etasje, der kommunens ambulerende blodprøvetakingstjeneste og prosjekter med avstandsoppfølging er plassert. Helsesenteret har kafetilbud på dagtid.

Seniorsenter Berges Hus «Aktiv senior».

Aktiv senior er et møtested for alle over 60 år som ønsker å ha en aktiv pensjonisttilværelse. De tilbyr aktiviteter og kurs, og ønsker å være en arena for kunnskap, trivsel og sosialt

fellesskap. Denne våren blir de sertifisert som "Skravlekopp" senter. De har som mål å øke bevisstheten på hvordan vi møter hverandre og å redusere ensomhet. Berges Hus har blant annet eget husband som aktivitetstilbud.

Det er gode aktivitetsmuligheter for beboerne i Steinkleiva i det nærmeste området, men flere nevner at tilbudet ikke blir godt nok benyttet slik det er i dag. Det er lite markedsføring av kulturtilbud overfor beboerne. Hjemmetjenestene kommer fra et sonekontor utenfor området.

Nærområdet

Dette er et område som for de fleste er i gå-avstand, også med rullator. Området kjennetegnes av moderat med trafikk helt ned til Metro-linjen. En enkel passasje ned Steinkleiva, blir av noen nevnt som for bratt. Det flate partiet på toppen av Marviksbakken er lett å bevege seg i og bak kirka er det en flott park på toppen av Vabua-bakken.

Tiltak	Navn	Avstand (m)	Merknader
Bensinstasjon	Shell	50	Døgnåpen
Busstopp	Valhalla	100	
Kirke	Lund Kirke	200	
Restaurant	Indian Ocean Tandoori	250	Take away
Frisør	IBO	250	
Gartneri	Kommunens gartneri	250	
Butikk	SPAR, Steinkleiva	300	
Lege	Lund Legesenter	300	
Fysioterapeut	Lundklinikken	300	Også Kiropraktikk
Bakeri	Grim Bakeri, Valhalla	300	
Tannlege	Dental Norge	400	
Tannlege	Solbygg Tannlegesenter	400	
Busstopp	Metro, Rundingen	300	Knutepunkt, Buss
Frisør	Solbygg Frisør	300	
Butikk	COOP Prix	300	
Bakeri	Geheb	300	

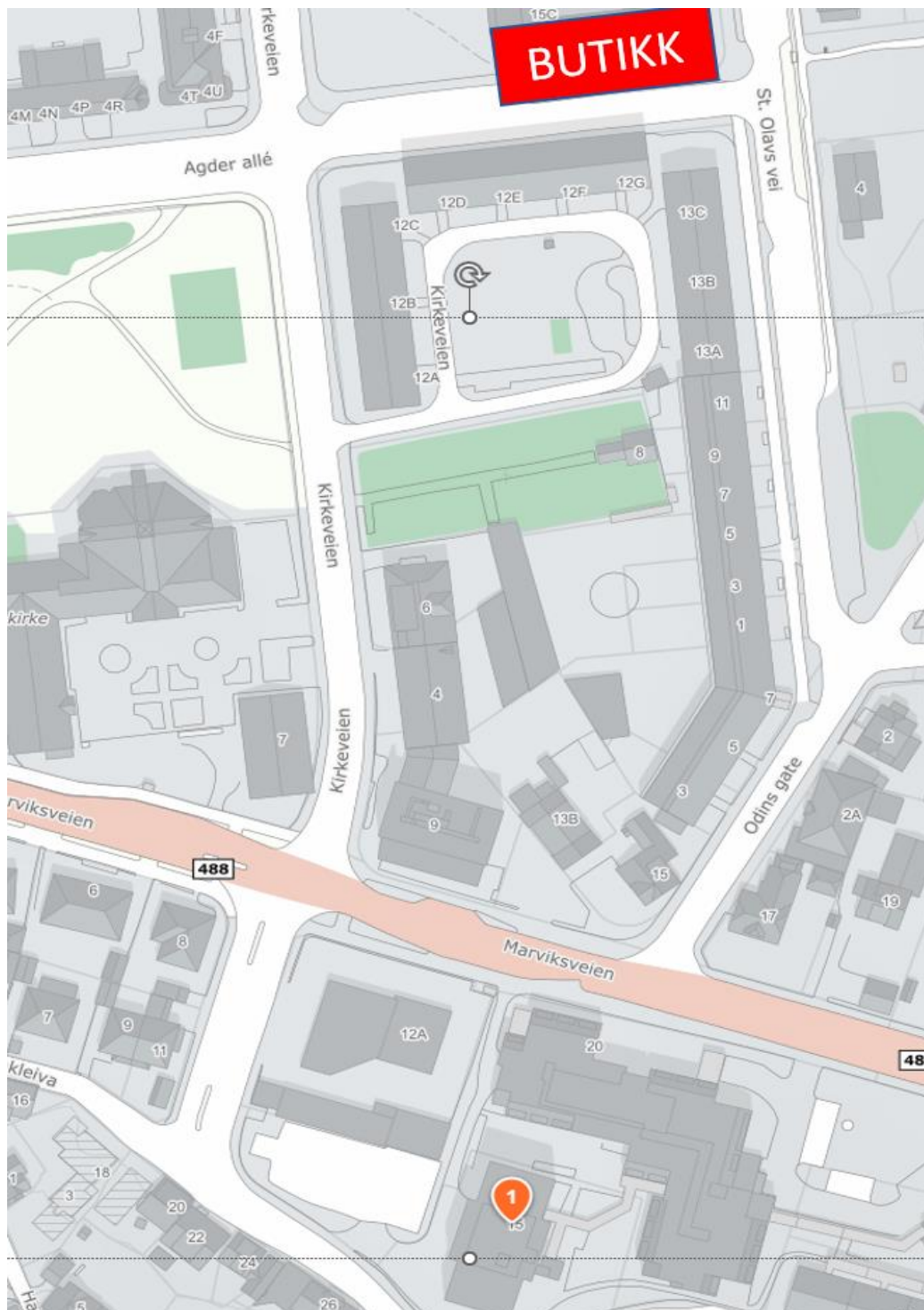
Utvidet nærområde

Dette området har store kvaliteter både i forhold til handel og naturopplevelser. For de fleste vil dette område være tilgjengelig ved hjelp av andre. Området Lund har mange parker, men også uberørt natur.

Kafe	Rådhuskafeen	1000	
Kafe	Edgars	1500	
Musikkforretning	ID	1000	
Treningsstudio	SATS	1500	
Bysentrum	Kvadraturen*	1500	Alle muligheter
Apotek	Apotek 1	2000	
Butikksenter	Coop Mega	2000	
Butikksenter	Kiwi/Røsstad blomster	2000	
Stadion	Sør Arena	2000	
Turløype	Marvika/Gleodden	2000	Tilrettelagt

Aktivitetsgård	Jægersberg gård	2000	
Skogssti	Jægersberg naturområde	2500	
Turmål	Vaffelbua	5000	Tilrettelagt

Aktuelle kommunale dagsenter i nærheten kan være Presteheia dag- og aktivitetssenter og Stener Heyerdahls dag- og aktivitetssenter. Alle som får plass på dagsenter hentes og kjøres hjem av taxi.

1 = Steinkleiva 15

Analyse

I forbindelse med en analyse er det viktig å se på brukernes behov og interesse for tjenester og tilbud. Kartleggingen av området må være med tanke på beboernes fysiske og mentale evne til mobilitet. For noen vil det være mulig å få dekket de fleste vanlige gjøremål innenfor et geografisk område på 300 meter. Noen vil også kunne benytte seg av turområder på egenhånd eller ved hjelp av andre. Funksjonsevnen avgjør hva som er aktuelt.

Det er et sosialt aspekt ved å benytte seg av tilbudet i nærområdet, der avtaler kan gjøres og vennskap etableres. Valhalla Helsehus har kantine som er åpen for beboerne i Steinkleiva. Kantina stenger tidlig og beboerne må da spise middag midt på dagen. Dette er også begrensende, for det er vanskelig å ha middagsbesøk av venner og familie som ellers er på jobb. Attraktive og åpne fellesområder i de nære byggene vil være viktig for den sosiale omgangen, men også kafe- og mattilbud i nærområdet vil gi muligheter for gode sosiale opplevelser.

Dersom det etableres rammer med buss eller taxi vil rekkevidden økes. Det må også vurderes om beboere skal kunne ha egen bil og parkeringsmulighet. Beliggenheten i forhold til bussforbindelse er veldig god, - med 100 meter til busstopp for lokalbuss og 300 meter til holdeplass for Metrolinjen.

Helsedirektoratet har sterkt fokus på nærmiljøets betydning for den enkeltes helse, trivsel og mestring. Nærmiljøet har de senere årene i sterkere grad blitt oppfattet som stedet for helsefremmende og forebyggende innsats.

Kristiansand kommune har arbeidet ut prinsipper for «Aldersvennlig byutvikling – effekten på etterspørsel av helsetjenester». Her er strategisk satsing på sentertenking og tilrettelagte leiligheter viktig. Med nye fellesfunksjoner og møteplasser i tilknytning til boligene, er hensikten å styrke lokal nettverksbygging. Møteplasser mellom generasjonene vil kunne ha gode effekter. Trygghet og hjelp fra eget nettverk vil blant annet kunne hindre ensomhet og utenforskap. Dette vil igjen kunne utsette behov for omfattende tjenester.

Slik vi ser det, har nærområdet rundt Steinkleiva 15 mange gode lokale tilbud og gode forutsetninger for å gi beboerne praktiske, trygge og sosiale opplevelser. Det vil de nærmeste årene bygges ut store areal i området Rundingen, Elevine og Vabua. Studenthybler vil tiltrekke seg ytterligere næring og aktivitet, noe som kan være attraktivt for mange beboerne i hele nærområdet.

Oppsummering

Området på Valhalla har det meste av tilbud til funksjonsfriske beboere. Det er derfor viktig å tilrettelegge for at beboerne i Steinkleiva 15 kan gjøre seg nytte av tilbudene på egen hånd, ved hjelp av pårørende, eller andre offentlige støttetiltak.

Vi har kalt denne kartleggingen og nærmiljøanalysen for «De nære ting». Med det mener vi at området må oppleves som nært både med hensyn til avstander, tilgjengelighet, sosial trivsel og trygghet for beboerne.

KIRKE

DØGNÅPEN BENSINSTASJON

TANNLEGE

LEGESENTER

FYSIOTERAPI OG KIROPRAKTIKER

BAKERI

RESTAURANT

MINIBANK

FRISØR

KAFE'

DAGLIGVARE PRIX

DAGLIGVARE SPAR

Alle foto: Tore K. Haus

